

FORSVARSMINISTERIET

27. maj 2016

NOTAT 69: ØKONOMISKE RISICI

Dette notat besvarer følgende spørgsmål:

- *"I notat 29 fremgår det, at flystellene for F-35 kan risikere at stige med 25 pct.. Ministeren bedes redegøre for, hvordan man kan minimere den risiko. I notat 29 fremgår det, at omkostningerne til vedligehold af F-35 kan risikere at stige med 20-24 pct. Ministeren bedes redegøre for, hvordan man kan minimere den risiko.*
- *Ministeren bedes redegøre for, hvad konsekvenserne er, hvis prisen for flystellene for F-35 stiger med 25 pct. samtidig med, at omkostningerne til vedligehold af F-35 stiger med 24 pct.*
- *Ministeren bedes redegøre for proportionerne mellem risiko og prisstigning. Hvis muligt gerne via graf eller andet, således at det er muligt at se hvor stor risiko, der er for hvilke pristigninger.*
- *Ministeren bedes redegøre for, hvad regeringens indstilling vil være, hvis prisen på flyene stiger. Ønsker regeringen da færre fly eller ønsker regeringen da at få tilført flere midler?"*

Grundlag

Dette notat beror på evalueringerne af kampflykandidaterne.

Sagsfremstilling

Prisen på stel og motor for F-35

Prisen på stel og motor forhandles imellem F-35 programmet, der forhandler kollektivt på vegne af partnerlandene, og producenterne af flystel (Lockheed Martin) og motor (Pratt & Whitney). Den aftalte pris i kontrakten er bindende for producenterne, som bærer risikoen for eventuelle fordyrelser i forhold til det aftalte. Prisen afspejler producenternes omkostninger og er faldet år efter år i takt med, at produktionsvolumen er steget og produktionslinjen er modnet. Det er lagt til grund i evalueringerne, at F-35 programmet i de kommende år forventer yderligere prisfald i takt med at flyet færdigudvikles, yderligere forøgelse af produktionsvolumen og overgangen til flerårige kontrakter.

Risikoen for en 25 pct. stigning i prisen på stel og motor i typevalgsrapporten er baseret på et fald i produktionsvolumen i et meget ekstremt scenarie, hvor det amerikanske militær køber ca. 1000 (ca. 40 pct.) færre fly end forudsat, og ingen partnerlande eller Foreign Military Sales (FMS) kunder køber fly. I relation til sidstnævnte bemærkes, at levering til partnerlande og produktion af fly til FMS kunder allerede er i gang. Scenariet medfører samlet set et fald i det totale antal producerede F-35 fly fra ca. 3.000 til ca. 1.400.

Regeringen vil nøje følge udviklingen i F-35 projektet frem imod en danske kontraktindgåelse, herunder også om udviklingen i priser på flystel og motor følger F-35 programmets prognoser.

Risikoen for en stigning på 20-24 pct. i vedligeholdelsesomkostningerne som beskrevet i evalueringsrapporten vedrører omkostninger til eksternt vedligehold, modifikationer og opdateringer, teknisk bistand, dokumentationsomkostninger mv. Disse omkostninger er relateret til den globale forsynings- og vedligeholdelsesstruktur, hvor F-35 programmet har et strategisk fokus på at identificere og implementere tiltag, der kan reducere drifts- og vedligeholdelsesomkostningerne. Alle partnerlande inklusive USA har en fælles interesse heri.

Betydningen af en stigning på 25 pct. i prisen for flystel inklusiv motor

Tabellen viser ændringen i levetidsomkostninger ved en stigning på 25 pct. i prisen for flystel inkl. motor kombineret med en stigning på mellem 20 og 24 pct. i ovennævnte vedligeholdelsesomkostninger. Konkret er det i evalueringsrapporten forudsat at omkostninger til eksternt vedligehold kan stige med op til 24 pct., imens modifikationer og opdateringer, teknisk bistand, dokumentationsomkostninger mv. er forudsat at kunne stige med op til 20 pct.

Mia. kr.	Typevalggrundlag	Estimerede omkostninger v. anførte prisstigning	Ændring
I alt	54,1 mia. kr.	61,0 mia. kr	6,9 mia. kr.

Estimerede omkostninger, prisniveau 2014 uden nutidsværdi.

Samlet set er konsekvensen i et worst case scenarie en stigning i levetidsomkostninger på 6,9 mia. kr.

Usikkerhedsanalyse i den økonomiske evaluering

De risici der refereres til i spørgsmålet stammer fra usikkerhedsanalysen i den økonomiske evaluering. Usikkerhedsanalysen gør brug af intervaller for de usikre parametre, herunder f.eks. at stelprisen kan stige med op til 25 pct. og falde med op til 10 pct. Det mest sandsynlige udfald er den anvendte pris i beregningen af levetidsomkostningerne og priser tæt på den værdi, imens store prisstigninger og store prisfald er mindst sandsynlige. Sandsynligheden falder gradvist i takt med at prisstigningen eller prisfaldet bliver større, så sandsynligheden går imod nul for både en 25 pct. stigning og et 10 pct. fald.

Finansiering inden for Forsvarets ramme

Anskaffelsen finansieres inden for Forsvarets ramme. Hvis priserne i de indgåede aftaler med producenten samlet set fører til, at anskaffelsen bliver væsentligt dyrere end forventet, vil dette efter nærmere politisk afklaring skulle håndteres ved eksempelvis at tilpasse anskaffelsen eller ved at anvise yderligere finansiering inden for Forsvarets ramme.